

L'AMIC DEL POBLE

Núm. 16—Any II

Girona, 23 de Juliol de 1932

Preu: 10 cts.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: FORÇA, 6, 1.er

SINCERITAT POLITICA

La majoria esquerrana de l'Ajuntament de Barcelona acaba de fer l'acte que palesa d'una manera més clara el sentit ètic i moral de la seva política: Posat a votació si per elegir el primer Parlament català, aprovat que sigui l'Estatut — hi creieu, vós?— deuen o no votar les dones, l'Esquerra, com un sol home, sense una excepció, ha declarat que de cap manera, que en absolut la dona no pot tenir vot en aquestes hipotètiques eleccions, que ella, l'Esquerra, s'hi oposa formalment i que en fa qüestió tancada.

Analitzem objectivament els motius aparents i els reals per deduir-ne la categoria moral dels homes que ens governen i veure quina confiança pot depositar-se en llurs paraules i en la sinceritat de llurs conviccions.

Les raons aduïdes per la majoria consistorial de l'Ajuntament de Barcelona per oposar-se a la concessió del vot a la dona es basen fonamentalment en la seva pretesa manca de capacitat política per exercir el dret del sufragi: «Doneu-los totes les llibertats, fins les immorals» deia un de la colla, «llevat del vot»!

La dona, doncs, no té prou capacitat per voler votar. Veiem-ho:

1. En votar-se l'Article 36 de la Constitució que declara la igualtat de drets electorals pels dos sexes, fou votat per l'Esquerra. És evident que si el votà és perquè creia que les dones tenien capacitat per fer-ho.

2. En discutir-se la proposició dels radicals de no concedir el vot a la dona fins d'aquí tres anys, l'Esquerra junt amb els socialistes votaren perquè els fos atorgat el dret del sufragi a les primeres eleccions que hi haguessin. Es veu també que per segona vegada l'Esquerra creia que la dona estava capacitada per exercir aquest dret.

3. Quan la votació de l'Estatut, l'Esquerra féu una crida a les dones de Catalunya perquè

anessin a signar la seva adhesió. Sembla, doncs, que allavors es reconeixia a la dona una plena capacitat en aquesta matèria, ja que se la requeria, se li demanava i es considerava indispensable la seva col·laboració.

Avui tot ha canviat: La dona, per obra i gràcia de l'Esquerra, s'ha convertit en un ésser ignorant, incapaç de discernir a qui ha de votar. Sembla, doncs, que les dones amb la República, es tornen estultes, car si nou mesos enrera servien pel sufragi i ara no, és que la seva capacitat intel·lectual minva: No és pas un gran elogi pel règim actual, afirmar com fa l'Esquerra, que d'ençà que es va votar l'article 36 de la Constitució la meitat dels habitants d'Espanya, d'ésser aptes per exercir el dret del sufragi, s'han tornat totalment inhàbils per fer-ho. Si en nou mesos ha pogut succeir això, què no esdevindrà en altres nou?

Diguem, però, la veritat, l'Esquerra no vol que la dona voti perquè votarà contra d'ella, i votarà així perquè la dona té un gran sentit pràctic de la vida, té un sentit molt fi d'on rau la ineptitud més absoluta i el desgavell més insensat: I passarà com ha esdevingut a Anglaterra: Allí fou la dona la que foragità el socialisme del poder perquè veia que anava a la ruïna; ací serà també la dona qui escombrarà tota aquesta gent que porta el país a la bancarrota econòmica i moral.

QUIRZE

Suprimint el pressupost de culte i clerecia, disolts els jesuïtes, tot tenia d'abaratir-se: contribucions, consums, queviures, etc. Ha estat així? No? Doncs és que hi ha més enxufistes que capellans.

El cas frigorífic del senyor Gordon Ordax

El senyor Gordon Ordax, menescal molt conegut—ara—per les seves activitats radical-socialistes, i diem ara, perquè fa alguns temps era un cavernícola, ha estat honorat amb la «Jefatura» de les inspeccions pecuàries que ell va reformar i va augmentar de sou i categoria: total, que es sacrifica per aquesta petitesa:

Diputat, 12.000 ptes.; Director de Mines, 15.000; inspector de secretaria, 15.000. Tot plegat la misèria de 32.000.

Amb tan poqueta cosa és evident que no n'hi ha per res, per això ha estat designat per assistir al Congrés del Fred de Buenos Aires, gairebé de franc, amb 15.000 ptes. més.

L'activitat d'aquest diputat no té

parió. No en té prou de treballar i sacrificar-se per la República tota la setmana, que dedica els diumenges a engegar discursos amb aferrissats atacs i grollers insults a la religió, al clergat i a les Ordres religioses.

Un home tan desinteressat que embutxaca a l'any 47.000 pessetes per no fer un despreci a l'Estat, està clar que té tota l'autoritat per a acusar als frares d'ésser aficionats al dinar. Un home d'una austeritat com aquesta arriba al cor.

Tot amb tot, voldríem saber com d'un menescal se'n pot fer un Director de Mines: d'un menescal no, però d'un radical-socialista ja ho crec que sí!

Diàleg de moda

La propietat és un robatori?

—Ola amic, feia temps que no et veia. On la fas, ara?

—Estic en una població del Panadès. Per cert, que em trobo preocupadíssim.

—I doncs, què et passa?

—Home, quasi no t'ho goso dir.

—Carat, tant serà? Suposo que no hauràs comès cap crim.

—Tant com això, no; però ja saps tu les idees que tenia respecte la propietat.

—Sí, ho recordo molt bé. En més d'una ocasió havies desbarrat sobre el dret de propietat.

—Exactament. És que vaig viure molt temps en un ambient de rebel·dia, i, a còpia de sentir l'apologia del col·lectivisme pels oradors revolucionaris, hauria quasi arribat al convenciment de què, en efecte, la propietat era un robatori.

—I vols dir que, ara, ja no ho creus.

—Veuràs, allavors tampoc ho creia. Però, tant jo com molts altres companys meus ens férem la il·lusió de creure-ho. Allavors i ara, la immensa majoria dels obrers s'enganyen ells mateixos, perquè creuen o els

convé creure que no pensen ni senten. És la corrent que els arrastra una mena de ceguera que els fa seguir a ulls clucs o un cert temor de represàlies extremistes el que els priva de manifestar la pròpia consciència. En una paraula, l'obrer és esclau dels seus dirigents, no té llibertat.

—Ja és ben estrany, perquè en els medis llibertaris és el que més s'invoça ¡la llibertat!

—Doncs, menteixen. Et creus tu que no ho saben els obrers que la propietat individual és necessària? Que, sense aquest principi, l'emulació per al perfeccionament professional és a terra? Que el mèrit i l'energia i el talent, per res compten davant de la igualtat col·lectivista?

—Ara sí que parles com un home. Sense la propietat, seria possible el progrés, ni la cultura d'un poble?

—Em deixes parat. I no es podria saber on has après aquestes lliçons de sentit comú?

—Ja t'he dit que les sabia, però... senzillament, ara palpo les conseqüències de la llavor revolucionària en la persona dels meus parcers.

—Com, tu tens parcers?

—Sí, fa prop d'un any vaig heretar una preciosa finca d'un meu oncle que vivia al Panadès.

—Què dius? Home, per molts anys. Així tot queda explicat.

—Jo prou els he rebaixat el preu de les terres, però em surten amb allò de què aquestes són dels que les treballen, no em volen pagar.

—Si, allò mateix que tu predicares, i predica el socialisme mentre i tant no s'hagi fet amo de tota la nació.

—Jo, el que no entenc, és perquè et queixes tu, i d'altres com tu, que havien tingut les mateixes teories, sembla que hauríeu d'estar satisfets del resultat de la vostra obra. Però una cosa és receptor i l'altra és prendre, oi. Ara palpeu la pertorbació social que causen certes propagandes que, avui són un fet i, que vosaltres heu contribuït a implantar a la nostra dissortada nació. Mentre no teníeu un pam de terra, tot era repartir i socialitzar i no sé que més; però, ara, ja ha canviat la cosa, sou propietari.... en conec molts com tu.

—Realment; i el que acaba d'exaltar és l'espectacle que ofereixen algunes personalitats del socialisme espanyol, amb l'anunci de la total abolició de la propietat.

—Això ho fan amb l'intent de conservar les masses, els vots de la multitud cega que els torni encimbellar en unes noves eleccions. Però, no t'espantis. Ells han enganyat excessivament. Prometeren molt i no han complert res, i molts dels que prediquen i predicaven, principalment per poblots i poblots fent conxorxa amb aquesta mena de gent, tenen les seves cases, terres i comerços i ja no poden insistir gaire més amb aquest mite, del contrari...

—Vols dir que hi ha esperança?

—No mancaria més. No veus com els rebutgen de per tot arreu, en mítings, en conferències, des de les planes dels periòdics, etc.? Però això sí, cal que tota la gent de bé s'ajunti com un sol home a les fileres de les organitzacions de dretes, per defensar en un front únic els grans ideals del cristianisme. Solament així podrem salvar la nostra societat i portar-la cap al camí del progrés, de la perfecció, de l'honradesa i de la justícia avui trepitjada per la campanya demagògica.

OPAL.

La llei de l'embut

Lluís Companys, el flamant cap de la minoria catalana al Congrés s'està acreditant vertiginosament i variadíssimament.

Arribà *casi* al pinacle de la glòria com a governador cacic electorer; com a rabassaire, ja tots sabem que ha estat el de la collita esplèndida i remuneradora, collita primerenca, ell l'arreplegava quant tot just els altres sembraven; com a financier no cal parlar-ne, la seva fama ha traspasat les fronteres, el seu geni financier del braç del de Monsieur Bloch va deixar bocabadats a tots els banquers i verduleres de la península Ibèrica.

Tot això, no obstant, no és res comparat amb la seva finor política com a cap de minoria i amb el que acceleradament progressa en catalanitat. Vegeu sinó el que ha succeït: durant la discussió de l'Estatut, en Carrasco di-

putat i membre de la minoria que el gran Companys dirigeix, s'aixecà per a demanar una mica més de respecte per a l'Estatut votat per tot un Poble, i sentint-se ferit el gran rabassaire, creient veure massa catalanitat, l'excomunicà expulsant-lo del si de la minoria..... i per torna quan els seus companys de candidatura i de minoria, els Franco, Sediles, Giménez etc. no han votat o, el que és molt pitjor, ho han fet contra l'Estatut, l'immens Lluís Companys no s'ha sentit ferit en llur pseudocatalanitat i ha restat mut com un d'aqueixos rabassaires o parcers, quan han perdut el plet de revisió.

En Companys farà carrera; té manca absoluta de totes les condicions que fan nosa per surar..... i és demagog!!

guerra i de la minoria radical del Ayuntamiento de Barcelona, los responsables de nuestra angustiosa situación.

Aguadé es de la Esquerra, alcalde de Barcelona y presidente del Consorcio del Puerto Franco. Aguadé cobra mensualmente más de cuatro mil pesetas de los enchufes que tiene en el Servicio de Arenas de Barcelona, y Aguadé, por encima de todo sentido moral y humanitario se inhibe de un conflicto que lógica y honradamente él más que nadie debía tener interés en solucionar de una vez y para siempre. No quiere hacerlo; peor para él. Nosotros sabremos corresponderle a su debido tiempo».

Espigolani

MATRIMONI I DIVORCI

Entre els casats convé que hi hagi unió de cors, però una unió forta, confiada y segura.

Unió forta, que no pugui trencar-se tan fàcilment, i que l'un dels casats sàpiga sacrificar-se per l'altre.

Unió confiada, que faci que cada un dels casats pugui viure sempre tranquil, sense por de què aquella unió hagi de trencar-se.

Unió segura, que tanqui la porta a la sortida que podria llençar a la misèria, al vici i a la desesperació.

I el divorci trenca totes aquestes unions, i fa que ell, i sobretot ella, quedin al mig del carrer a l'hora menys pensada.

El divorci fa la vida dels casats poc segura, poc sacrificada, i plena de temors per la inconstància d'un dels dos.

El que Déu ha unit, no vulgui l'home separar-ho.

No compreneu ara els mals que pot portar el divorci a la nostra Pàtria? Déu ens en deslliuri.

CONDECORACIONS

Llegim a *Catalunya Missionera*: «Monsenyor Jarosseau, caputxí, vicari apostòlic de l'Abissínia, que fa més de TRENTA ANYS que treballa a les Missions, ha estat condecorat pel Govern francès amb el grau d'Oficial de la Legió d'Honor.

El grau de cavaller de la mateixa Legió d'Honor ha estat concedit a Sor Blanca Tremau, Missionera de les Indies, per haver dedicat TRENTA-UN anys a la cura dels leprosos».

Ho heu llegit bé? El frare caputxí va estar *trenta anys* treballant per aquells pobres africans; i la monja estigué *trenta-un anys* curant leprosos. I per aquesta causa un i altra han estat premiats pel Govern de la República francesa.

Quants premis i condecoracions s'han donat per aquest motiu als anticlericals? I tant que aquests criden contra els frares i monges...! En trobareu gaires d'anticlericals a ensenyar els negres i a curar leprosos?

La "Soli" i els homes de l'Esquerra

Sota l'epígraf «El conflicto del Servicio de Arenas de Barcelona» i amb la signatura d'«El Comité de huelga», deia «Solidaridad Obrera»:

«Donde predominan los socialistas, o sea, los dirigentes del socialismo, los que se aferran a las urbes de la vaca que hoy se llama enchufismo. Donde predominan los otros partidos políticos, son los predominantes siempre los que, cual cachorros de león hambrientos, devoran el erario público mientras los productores que todo lo creamos morimos miserablemente de frío y hambre.

En Cataluña y especialmente en Barcelona, quienes predominan son los de la Esquerra, esos pordioseros que hace un año eran unos haraposos y unos famélicos y ahora están todos bien enchufados y viven a lo burgués, sin tener en cuenta a lo más mínimo que prometieron mucho al pueblo y nada, absolutamente nada, han hecho por él en ningún sentido

La Esquerra dice que no puede hacer nada en favor del pueblo y pone como escudo para reservarse de su conducta rastrea el famoso Estatuto. «Cuandos^e apruebe el Estatuto

ya veréis», dicen por todas partes para justificar de su conducta innoble.

No, señores oportunistas: A nosotros no nos podéis engañar más. Sabemos que a vosotros lo que menos os interesa es el aborto ese que se llama Estatuto y ya lo vemos que vais muy aprisa para aprovechar el poco tiempo que os queda estar en las alturas inmerecidas.

Vosotros no queréis el Estatuto porque sois ineptos para el papel que representáis y sois cobardes, porque si no lo fuerais, cuando el pueblo catalán votó el Estatuto en un 95 per 100 de sus ciudadanos al día siguiente teníais la obligación y el deber moral de proclamar la República catalana que os dejasteis arrebatat días después del 14 de abril, después de haberla proclamado con el beneplácito del pueblo catalán.

Es probable que haya quien se pregunte: ¿qué tiene que ver la Esquerra y el Estatuto con el conflicto del Servicio de Arenas?

Nosotros, a esa pregunta, respondemos que una cosa va íntimamente ligada a otra. Nosotros somos juguetes de los juegos políticos de la Es-

La dona i el noi a la República Soviètica

D'un quant temps ençà, el govern bolxevic ha emprès una campanya de premsa que, a base de l'exaltació del famós pla quinquennal, pretén constituir l'elogi màxim dels mètodes de govern instaurats en la desgraciadíssima Rússia amb la segona i tràgica revolució del novembre de 1917. Observem, no sense deplorar-ho, que aquesta propaganda bolxevic és explicada a través de diaris de tots els colors polítics, des del fervent demòcrata fins al no menys sedient conservador, els quals es presten al joc de Stalin per raons no sempre confessables.

El que s'ha efectuat a Rússia en aquests catorze anys des que la III Internacional es possessionà tràgicament del govern, si volem ésser exactes, constitueix el fracàs més complet i absolut de l'aplicació de les teories comunistes, les quals tenen per base l'abolició de la propietat i del capital i l'absoluta igualtat entre tots els individus. El veritable experiment comunista només fou efectuat alguns mesos; puix que el mateix Lenin hagué de reconèixer la impossibilitat de la seva actuació integral, i reformar els seus mètodes de govern, restaurant una part notable del que preexistia sota el règim tsarista, de la propietat privada (limitada, és veritat, però tot és començar) al sistema monetari capitalista, des de les camarilles privilegiades al militarisme bel·licós. Un altre dia ens ocuparem de l'enorme *bluff* del pla quinquennal; avui ens limitarem a posar ben bé en evidència com el govern de Moscou, a despit de les seves afirmacions en contra, no pot definir-se absolutament comunista, puix que àdhuc a Rússia el programa integral de la tercera internacional no ha estat en cap moment portat a la pràctica, i no es pot dir, com alguns bolxevics afirmen, que sigui el marxisme el que aquell govern aplica, puix que és l'exponent d'una minoria exigua i no d'una gran majoria de ciutadans, com hauria d'ésser un govern segons les teories de Karl Marx. Constatat això, creiem útil donar algun assaig de l'espantosa obra bàrbara i infame que expliquen els homes salvatges que tenen ara en les seves mans, i esperem, en interès de la civilitat humana, que serà per un temps breu, el poder de Rússia.

Es veritablement horrible el que anem a exposar, però creiem que és necessari que el món conegui totes les horres del bolxevisme, àdhuc per a paralyzar la propaganda que Moscou desenvolupa pertot arreu, esmerçant enormes sumes de diners.

El bolxevisme, en catorze anys que fa que vigeix a Rússia, ha portat una part d'aquell poble a un estat de civilització tal volta inferior a aquell en què viuen les tribus més salvatges del Centre d'Àfrica. Per exemple, el sentiment de la família ha estat completament destruït; la dona despallada de tota gràcia femenina i posada en un mateix peu d'igualtat amb l'home en els treballs materials més durs, sense cap consideració per el sexe i el pudor. Basta dir que 881.000 dones estan ocupades en les labors més dures, com és ara l'empedrat dels carrers.

La dona s'embruteix ràpidament i en el seu ànim s'apaga aquell sublim sentiment de la maternitat que en la consciència humana l'aixecava a altíssimes esferes. La conseqüència d'aquest canvi en els sentiments femenins ha

estat terrible, puix que les mares abandonen indiferentment les pròpies criatures, que formen aquells enormes estols que vaguen pels carrers, llançats a la misèria, a la delinqüència, a la mort. Només a la sort de pocs d'ells, proveeix l'Estat, reunint-los en algun asil. La gran majoria van pels carrers vestits de sac, i semblants a gossos famolencs, com ha estat el col·lega francès Felip Saupault, que ha tornat fa pocs dies d'un viatge a Rússia. Milers d'aquests nois moren de fam i de fatiga.

Es una espècie de selecció—diuen cínicament els membres del govern soviètic—: els forts romanen, i els febles es moren!

I ara, que els lectors perdonin, si hem de parlar, no sense haver de vèncer la sensació d'horror que ens envaeix, d'una llei de les monstruoses i criminals que han sortit del govern de Moscou: la que es refereix a la legalitat de la supressió de la maternitat. Un dels primers actes de la revolució bolxevic en matèria del que ells en diuen lleis socials, fou concedir a les dones el dret a l'avortament, que en tots els països civilitzats i totes les religions consideren com a delictes greument punible. Només a Moscou hi ha més de vint gabinets de consulta anticoncepcional, on totes les dones poden recórrer per a ésser admeses en la *clínica dels avortaments*. A Moscou solament, el nombre d'aquestes clíniques és de tretze. Les dones hi romanen quatre dies per a sofrir l'operació maleïda. Hom calcula que cada any, en la major d'aquestes clíniques el nombre d'«operades» assoleix la xifra de 20 mil; però en total, com ha comprovat el metge francès Dr. Leibovici, que acudí allà en viatge d'estudis, entre totes les clíniques criminals, el nombre de dones que es fan operar passen de 100.000. I això només a Moscou.

La xifra, eloqüent en la seva enormitat, fa inútil qualsevol comentari.

Però si la *proletària* Rússia ens impedeix de venir al món tan fàcilment, això no treu que, donada la promiscuïtat en què viuen homes i dones en totes les múltiples formes de la vida, de nois n'hi ha molts, i, per cert, que lluny està la tan pregonada igualtat en llur educació i en el proporcionar-los un esdevenidor! Mentre els fills d'aquells que s'han possessionat del poder—*els nous rics*—són educats en instituts anomenats dels «pioners», on dels set als nou anys passen alegrement la infància, i dels nou als divuit estudien, discutint de la vida o bé jugant; els fills dels pobres o els fills de ningú en llur tendra infància estan adscrits als treballs duríssims, fins a la construcció de ferrocarrils.

Quina diferència hi haurà demà entre les dues categories?

O igualtat, i com romans sempre en el regne de la mitologia!

TORGI

Obrer: pensa que si vols el comunisme t'entregues com esclau de l'Estat.

LA TRAGI-COMÈDIA DE VILLA DE DON FADRIQUE

El Comunisme, Cesarisme segle XX

Villa de Don Fadrique, el pacífic—fins ahir—villatge castellà, ha estat soleat per l'esborronador calfred de la sedició llibertària.

Les propagandes en aquest sentit feia temps que preparaven l'alçament; els camperols eren atïats, feia temps, a rebel·lar-se contra el jou del burgessisme; la suada frase de «la terra per al qui la treballa» havia estat vertida amb una constància digna de la seva mala fe, i els bons camperols d'aquella contrada, en llur rusticisme, es veu que s'ho havien arribat a prendre seriosament, que s'ho havien arribat a creure. I, sota la batuta d'un expert—sembla que el director de la cencerrada ho ha estat un tal Oliva, metge comunista de la veïna població de Quintanar de la Orden—, agafaren els instruments—màquines i atuells de destrucció—i trencaren la pau geòrgica dels pacífics vilatans, taladrant-los el cervell amb llurs ígnees harmonies.

Pobres infeliços! Quina manera més infantil de cercar-se el malestar, quan bé prou que en sap aquest de cercar-nos a nosaltres a desgrat propi! Quin absurde més absurde el d'atentar contra la pau, perquè en aquells precisos moments no hi han al poble més que dues o tres parelles de guàrdia civil refiades!

Sortida i acordonament del poble; destrucció de comunicacions telefònica, ferroviària i de carretera; trets; crits subversius; incendi de collites; les messes de les eres fetes cendres; masies lliurades a les flames.... I ja està tot. El comunisme ja està en vigor i als moderns Nerons no els cap al cos l'ànima de satisfacció en veure la destrucció que avança, en sentir a la cara l'escalf de la gran foguera que contempen enriolats, feliços de la seva obra...

Ja està tot... és a dir, ja s'han deixat enguimbar per la pronunciada pendent; la voluptuositat del vèrtig no els deixa veure, encara, la timba formidable en mig la densitat de la qual s'amaga la tràgica Mort que els esguarda amb els descarnats braços ben oberts per a trinxar-los en l'abraçada macàbrica. Els rebels ja han portat a terme la seva «gesta»; és a dir, ja l'han començada. El finis el donaran els homes al servei de l'ordre nacional.

Amb els casos precedents que s'han vist—Súria, Sallent, Fígols, Terrassa, etc.—sembla talment estrany que encara es trobin infeliços que es deixin agafar a la xarxa tètrica de l'aranya comunista. Per una explicable associació d'idees ens ve a la pensa el vulgar «timo» de l'enterrament i l'altre de les misses, que també, malgrat la seva gran popularitat, troba encara incautes que s'hi deixen «enganxar» gairebé cada dia. Una cosa i altra—les sedicions llibertàries i els «timos» anomenats—rauen en el total descrèdit i mereixen el despreci de l'home mitjanament «preparat». No obstant una i altra cosa, troben encara, a desgrat de llur descrèdit, víctimes propiciatòries on clavar la fastigosa i mortal dentellada del llop astutament disfressat amb la pell de l'anyell, que nosaltres endevinem de lluny per la farum delatora.

Villa de Don Fadrique ha sofert sota l'espasma del comunisme *dernier cri*. Ha estat l'escenari on s'ha descabdellat un acte més de la tragi-comèdia social-extremista. A la riallada franca de la farsa teatral, ha succeït la dolor de les víctimes immolades per tal que la representació tingués el caire de cosa real. I malgrat aquesta realitat, l'obra no pot passar a *posteriori*. Tot el més, s'haurà emportat l'aplausa de la «clac» amb al-

gun de la «galeria». El públic intel·ligent, però, no ha xiulat per consideració als actors i per respecte als assassinats; la crítica fustigarà d'una manera implacable l'autor. I és que on hi ha realitat—teatralment—hi manca l'art; l'art escènic és ficció quintaessenciada.

I, ja ho hem dit: la representació de Villa de Don Fadrique és una tragi-comèdia autèntica.

I la nostra civilització repudia aquesta mena de representacions que només troben homònim en les lluites dels gladiadors romans, que en l'escena del circ s'esberlaven la closca d'un cop de puny davant d'un públic sanguinari presidit per aquell mateix Neron abans dit que, tot gaudint l'espectacle de la Roma encesa per satisfer el seu massoquisme refinat, es feia relatar contes festius per l'exquisit Petroni, l'intel·lecte a qui honorava amb la seva amistat i protecció cesarista.

Però no oblidem—no oblidin els més o menys amics i protegits del cesarisme comunista—que el poeta-patrici va acabar obrint-se les venes i deixant-se dessagnar, per ordre del massoquista emperador romà.

Trotzki, en el seu exili forçós dels Balcans, de segur que ho té present.

E. S. M.

(De *Justícia i Progrés*)

Per sota el nas...

D'algun temps popular autor còmic, professional de la toga i enginyós boemi, Eduard Aulés, se'n conten, certes o no, de l'alçada d'un campanar. Moltes d'elles són anècdotes de joc, al qual era molt donat l'Aulés. Una vegada, diuen, l'Aulés, pelat com una rata, seguia encara mirant encuriós la partida de *monte* en què havia deixat els diners. De sobte, i quan entorn d'un Rei s'havien anat aplegant una colla de postes de mig duro, totes en aquells *escuts* isabelins que havien tingut tanta circulació, l'Aulés allargà el braç des de tercera fila, exclamant—Jugo!—Parà un moment el *croupier*, i l'Aulés treient del panyo una d'a-

quelles monedes, va dir, — Retiro aquesta posta, perquè em sembla que hi haurà raons—I tal dit tal fet: Quan saltava el Rei, a les poques cartes, posava el crit al cel un dels jugadors de les postes de mig duro, queixant-se de no haver cobrat, mentre el *croupier* es disculpava amb raó afirmant que havia doblat totes les postes i l'Aulés s'esmunyia prudentment per l'escala, dient en passar la porta—Quan jo ho he dit que hi hauria raons...!

Com m'ha vingut ara a la memòria aquesta anècdota? Jo us ho explicaré.

Fa poc més d'un any, una invasió d'electorers i candidats d'*esquerra*

corria pels nostres pobles escalfant de cap als pagesos. De moment, deien, teniu dret a una rebaixa del preu d'arrendament de les terres. Pagàveu el terç? Pagareu el quart. Pagàveu el quart? Doncs serà el quint. Tot això, per obra i gràcia d'una llei de la República, que els propietaris —grandíssims!—els hi havien amagat fins llavors. Pel demés, aquesta rebaixa seria interina, per quan en definitiva, potser l'any següent, les terres tenien d'ésser dels pagesos i rabassaires. I no cal dir que amb una sola condició precisa; la de què, mercès als seus vots, guanyessin els candidats d'esquerra. *Si toseis, tomeis...* com deia un popular anunci.

Passades les eleccions aquelles assegurances s'havien aigualit una mica. Res, qüestió sols de compliment de requisits. Per obtenir la rebaixa—que era, això sí, completament segura—s'havia de fer una demanda de revisió. Naturalment que aquestes es tenien d'encarregar a algú, però ni cal dir que els propis electorers i candidats—ja diputats constituents i reconstituents—estaven com sempre disposats a servir al poble. Ells mateixos facilitaven uns impressos per aquest objecte, a preus més o menys econòmics. Qui en cobrava set pessetes, qui vint. No es pot pas viure sense menjar! Els pagesos ja rondinaven una mica, però a fi de comptes, amb la seguretat de la rebaixa d'arrendament, aneu a cercar per set ni vint pessetes un paper del Govern que dongui més.

Les revisions es varen demanar per cents i milers. El mal és que el temps passava i aquelles eleccions del parlament català en què els pagesos tenien de donar a l'esquerra la clau del nostre rebost, s'anaven allargant tant com les revisions. Aquestes s'apressaren no obstant davant l'apremi de la nova collita i els tribunals donaven gairebé sempre la raó als propietaris, amb gran sorpresa dels que havien adquirit aquells impresos com una mena de *pagaré*. Calia doncs pagar una anyada més. Davant d'aquesta insospitada perspectiva, els arrendataris s'insubordinaven i els propietaris reclamaven l'auxili de les autoritats. El Govern vinga dictar circulars, els terrassans vinga anunciar que no les complirien i els encarregats d'aplicar-les vinga dir *que sí, que no i què sé jo*. El nostre incommensurable *Avi*, creient-se de bona fe haver descobert l'antiga i

acreditada llei de l'embut, amb la pensada de què les disposicions haurien d'entendre's d'una manera o altre segons en favor de qui fossin. El temps apretant i l'olla bullint cada vegada més fort. I a totes aquestes, els electorers i diputats de 1931 proclamant la seva clarividència del conflicte.—Ho veieu si n'hi havia o no de qüestió agrària!

Tanmateix val a dir que els líders rabassaires presumen tan injustament de la seva perspicàcia en el descobriment d'aquesta qüestió com l'Avi Macià en el de la llei de l'embut. El truc i la gràcia, són de l'Aulés!

NACI

DE SALT

UNA ALCALDADA?

Sereu vós Alcalde? Sereu vós Secretari?...

Poble de Salt! avui s'ha conferit un altre atropellament als teus sentiments catòlics i religiosos.

Unes mans mercenàries han fet desaparèixer la Creu del remat del portal del cementiri, abans parroquial.

D'això se'n diu respectar totes les creences?

Sr. Alcalde! no vol dir res la majoria de catòlics i el 99 % dels enteraments catòlics, malgrat la barroera i inoportuna coacció per part d'alguns de la casa gran, per tal de fer-ne de... civils?

D'on surten aquestes genials pensades sectàries?

Quina nosa fa la Creu, Sr. Alcalde, aquest únic símbol de caritat, pau i llibertat?

Sabem que el consistori no en sap res i, per tant, és cosa vostra, i, si tampoc en sabeu res, que tot podria ésser, car teniu molta feina... Qui dubtarà, doncs, que és cosa d'aquest senyor Secretari que amb molta afició administra la qüestió pública?

Ja ho sap l'Ajuntament? Allavors criticareu la comissió permanent dels Ajuntaments de la Dictadura, les quals, no gens, com a nosaltres mateixos, ens satisfien.

Nosaltres preguntem: Per què aquest odi a la religió i quina necessitat hi ha d'aquests per portar l'administració del municipi? El per què d'aquest sectarisme que des d'una determinada data surt de la casa del poble?

Què vol dir senyor Alcalde aquesta persecució a la Creu? Ens direu si és la vostra voluntat o la d'algun funcionari amic de la «Soli», de «La Tierra» i amic fins d'En Primo, etc. etc...?

Voleu dir, tots els que a les fosques haveu pres part en aquesta obra denigrant, que llegiu bé els articulats de les Lleis?

Fem totes aquestes preguntes, perquè estem més que segurs que, això no és obra de l'Alcalde, del contrari, no s'explicaria que home, com els de la majoria de l'Ajuntament, que ha estat educat i instruït cristianament, i ens ha demostrat en alguns actes que no és perseguidor de Crist, ara resulti que és el dictador del poble, per destruir les creus que no són seves, sinó del poble. Eh, enteneu-ho bé, del poble, i com Alcalde d'aquest poble, aquestes coses no es fan i es té una mica més de respecte, pels que se senten catòlics, els quals, com els que no ho són, són, ensems, ciutadans, i us tenen a vós per alcalde.

Si és que ara heu fet apostasia de les vostres creences, parlem-nos clar, i no obreu d'amagatotis que és cosa vexatòria; i, igualment dic a aquells regidors que volen passar per catòlics i varen votar per l'expulsió de les ordes religioses; d'aquesta manera el poble us coneixerà.

Si és que la vostra experiència us ha fet veure ben clar que, l'home oficial ha d'ésser laic, sigueu-ho en bona hora; però deixeu la Creu, símbol de justícia, d'honradesa, de llibertat, de dignitat, d'ordre, de bones costums i bon govern, per als que la respecten i amen, i volen que, vetlli el seu son de pau. No, de cap manera, senyor Alcalde, ni la llei, ni res, us autoritza per trepitjar els sentiments i les creences de la majoria dels ciutadans de Salt. Una mica més de respecte. La Constitució, empara això, que acabem de dir.

Ja n'hi ha prou! S'han tret els noms de Sant dels carrers; l'Ajuntament no assisteix a les funcions religioses de constitució popular; per la passivitat de l'Ajuntament no es poden celebrar les precessos religioses; des del periodicot que el fan servir per publicar els seus acords (?) es malparla de la clerecia, de l'Església, de la religió, de les coses sagrades i de la gent sensata del poble; es treuen els Sants Crists de les Sales públiques; els obrers municipals han de treballar els dies de precepte; voten

l'expulsió de les ordres religioses; s'incauta l'Alcaldia, sense ésser publicada la llei, del cementiri parroquial; es priva per aquesta que el cotxe dels morts porti la creu i, per últim, es destrueix la creu del portal del cementiri. Ja n'hi ha prou! diem, més respecte i que cessi aquesta persecució que no serveix per res ni condueix a res, malgrat dieu que no en féu.

Govern, govern i govern, senyor Alcalde, penseu que ho sou de tot el poble, i no d'uns quans enemics del Crist.

Es aquesta l'obra esquerrana? Per què no dir-ho en la lluita electoral? Prou conèixeu que la majoria era amant de la Creu i no haguera estat bona arma per esgrimir. Dons, si abans no ho era, heu de saber que ara tampoc ho és i, com allavors, tard o d'hora repercutirà, car la justícia per ella mateixa s'obra pas.

I ara, dieu-me: Quin respecte deuen merèixer-nos els homes que solament actuen per trepitjar els sentiments més pregons de la nostra ànima? Quin compte us demanarà el poble el dia de demà?

Seria bo, per tal que no obréssiu més d'aquesta faisó, que aprenguéssiu de memòria el que va dir Unamuno, el qui no té pas res de catòlic: Insulta la presència del Crist a l'home laic? No. Insulta privar de la presència del Crist a l'home religiós? Sí.

Doncs, apa, sigueu el que predicàveu, deixeu la Creu i viurem en pau, i no resultarà un mite, allò de què els esquerrans respecten totes les idees i totes les religions.

OPAL

O

El cadiraire A. Cabruja, no solament ens ha demostrat que no sap corregir les galerades del nostre benvolgut periòdic, sinó que tampoc sap corregir les del seu i ni les errades ortogràfiques i analògiques dels seus estults articles d'estar per casa.

Jovenet cadiraire, esclau de la J. R., al·legat pel «Centro Republicano de Salt», cregueu-me, deixeu-vos de lletres, i feu cadires que, hi guanyareu.

De tot això que diem, queda palesat amb l'article-còpia que el dit cadiraire inserí en el núm. 37 del periòdic esquerrà, vergonya del poble de Salt.

O

FUNESTA INGRATITUD O BANDERETE DE CAMPANAR

És aquell, que, sense ni la més petita espurna de moral ni de respecte, parla de coses que no entén ni comprèn com el seu ídol sagrat, la pintura, l'excursió i ara... la literatura i la polèmica i, amb tot s'atreveix, descaradament, intentant donar lliçons als ministres de l'Església, única Esposa de Crist. Pobre contramestre. Ocupeu-vos d'ésser grat, d'arranjar teles, de pintar, d'anar amunt i avall de les muntanyes del contorn en dies de festes, deixant l'obligació del cristià, de sembrar l'odi, de tornar *mal per bé* i de fer arengues sindicalistes contra aquell que us va donar personalitat en el nostre poble i, us va aixecar a la categoria de contramestre i, fins, us deixava aparells d'excursió, i deixeu aquest ram que haveu agafat, car en moral i en teologia i menys en història, no hi enteneu res, absolutament res, i fracssarieu més de pressa que el que fareu en les altres vostres aficions artístiques, encara que, precisament, un capellà, hagi fet elogi de les vostres—diem-ne—pintures.

Respectem i alabem el vostre anhel d'artista, i us diem que continueu que amb el temps, si no us dediqueu a fer apostasia i sindicalisme i sectarisme, sereu molt gran: però ocupeu-vos de coses que entengueu, i no us fiqueu en llibres de cavalleria.

Oi, amic Paradedà que sereu obenienc com un bon republicà esquerrà? Qui en dubtarà?

O

Allò de La Tierra, de la sèquia Monar i del «regadío cuentagotas» sembla que està solucionat. Almenys els esquerrans del «Centro Republicano» donen l'efecte que tot s'arregla degut a les seves brillants i lluminoses iniciatives (?) com allò de la Germandat de Sant Francesc.

Pintar el que no sou ni sereu mai, què voleu que us digui; prou feina teniu a nombrar el caixer, davant el nombre d'afiliats que tots en volen ésser.

O

INCOHERÈNCIES ANARQUISTES

En J. Carceller, ha perdut la clau. Obra el seu divagament, amb la clau «no hay castigo dentro del anarquismo» i el tanca, o almenys el vol tancar, amb la «hay que castigar al obrero que no pertenece a nuestras filas». Molt bé home.

O

INCOHERÈNCIES ESQUERRANES

Vertaderament L. de cân Gil. Estem d'acord, el mateix va passar en les penúltimes i últimes eleccions a Barcelona: L'Esquerra—la vostra enamorada—va demostrar com dieu «impotència, o covardia, o intenció d'emprar mitjans distints «Què farà el dia de demà?

Així m'agrada que, dintre dels vostres rebuscats escrits plens de girs enfàtics i locucions trivials es vegi la sinceritat del jove que promet.

O

Sembla que els enemics de la Clercia, els aferrissats menja-capellans, i, que abominen tota cosa que sia d'ells, en el seu mal redactat paperot núm. 38, començaven el seu davantal amb una llatinada per commemorar la mort del malaguanyat Quintana, el qual morí retractant-se de tot el que havia fet contra l'Església.

O

UN GEMEC QUE FA PENA

El paperot anarquista, gemegant de mala manera, es queixa dolorosament de què cada mil mítings revolucionaris, l'Autoritat en privi un, i, ensem, es pregunta ell mateix—com que ningú li contestaria—el per què d'aquestes prohibicions.

Encara que no ens dirigeix la pregunta, contestarem a aquest vividor de la «flor de dalt» d'una manera breu.

Això no sabeu? pobret. De quan en quan es prohibeixen les vostres malifetes, perquè enlloc de cercar el bé de l'obrer, el porteu a la lluita fratricida i cerqueu, vosaltres dirigents, el vostre benestar prescindint en aquest punt de la massa.

Que ho digui, sinó, aquell de la barberia, aquell altre de la carniceria i barberia de Girona, el qual feia companyia amb el primer, i per últim, que ho diguin aquells i aquelles desenfrenats anarquistes de conveniències, no de conviccions, que en l'última vaga cobraven del sindicat anàrquic, per tal de mantenir el caliu d'aquesta, de les cotitzacions de l'obrer enganyat, dotze i catorze duros la setmana, mentre el pobre obrer, l'obrer de bona fe, estafat per aquesta colla de destructors, lligat per la coacció i l'amenaça d'aquests, no sabia com fer-ho per menjar.

Això en dieu vetllar pels interessos de l'obrer?

Això, amics «comunistes dictatorials» se'n diu, estafar la bona fe de l'obrer.

EL GUAITA

Imp. de Salomó Marquès—Girona

L'AMIC DEL POBLE

MODERNA FARMACIA

RIBAS

Instal·lada amb tots els
: : avenços moderns : :

**CENTRE
D'ESPECÍFICS**

LABORATORI D'ESPECÍFICS
LABORATORI D'ANALISIS

Plaça de les Castanyes
TELEFON 144

Girona

Confiteria de
Negre
E. Piera
Progres 29y31 - telef. 93
Girona

Alfonso Hosta Bellpuig

Melge-Cirurgia

Carrer Ciutadans, 13 · GIRONA

TELÈFON 198

Anònima "Punt Blau"

INSECTICIDA

Galetes de llet

PLAJA

GIRONA

JOAN TARRUS BRU

Melge - Oculista

Figuerola, 17

GIRONA